

ANDRZEJ GRZYWACZ, JAN ŁUKASZEWICZ

Struktura społeczna i liczebność członków Polskiego Towarzystwa Leśnego

Social structure and the headcount of the Polish Forest Society

ABSTRACT

Grzywacz A., Łukaszewicz J. 2006. Struktura społeczna i liczebność członków Polskiego Towarzystwa Leśnego. Sylwan 7: 62-72.

The paper provides information on the social structure and number of members of the Polish Forest Society over the 124 years of its activity. The analysis covers the total number of members, the percentage share of women among the members, their profession and education, degrees and titles, age of the members, institutions where they work, participation in the Society activity of the persons who retired or are on disability pension. The authors describe the changes that occurred during that period regarding the social status of the Society's chairmen and honourable members in individual historical periods: the so-called Galician period between the First and the Second World War and in the last six decades of its activity.

KEY WORDS

Polish Forest Society, history of forest sciences, Poland

ADDRESSES

Andrzej Grzywacz – Wydział Leśny; Katedra Ochrony Lasu i Ekologii SGGW;
ul Nowoursynowska 159; 02-776 Warszawa

Jan Łukaszewicz – Zakład Hodowli Lasu; Instytut Badawczy Leśnictwa;
ul. Bitwy Warszawskiej 1920 r. nr 3; 00-973 Warszawa; e-mail: J.Lukaszewicz@ibles.waw.pl

Wstęp

Stan liczbowy i struktura Polskiego Towarzystwa Leśnego (PTL) na przestrzeni jego dotychczasowej, 124-letniej historii, ulegały znacznym zmianom. Były one w dużej części związane z historią państwa i narodu: zaborami, odzyskaniem niepodległości, przerwami w funkcjonowaniu Towarzystwa podczas I i II wojny światowej, zmianami granic państwa, zmianami ustrojów społeczno-politycznych oraz przemianami własnościowymi, organizacyjnymi i technologicznymi w samym leśnictwie i jego otoczeniu.

Niewątpliwie do sukcesów PTL należy ciągłość jego funkcjonowania, podtrzymywanie dorobku i tradycji środowiska leśników, mimo przemian jakim podlegało samo leśnictwo. Spośród grupy towarzystw specjalistycznych o przyrodniczym charakterze (nauki biologiczne, rolnicze, leśne, weterynaryjne, nauki o żywności, geograficzne i nauki o ziemi) działających współcześnie w Polsce, PTL ma obok Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. M. Kopernika, najdłuższy okres działalności [Grzywacz 2005] oraz należy do grupy najstarszych polskich towarzystw naukowych w ogóle, a także do najstarszych towarzystw leśnych w Europie i na świecie.

Cele działalności Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego (GTL) wyznaczał Statut, przygotowany jeszcze w 1878 r. Nieco zmieniony Statut z 1895 r. stanowił, że „Celem GTL jest wpływanie na rozwój gospodarstwa leśnego w kraju, popieranie interesów leśnictwa i wzajemne

kształcenie się w zawodzie leśniczym. Do tego celu, zdążyła Towarzystwo: przez wzajemną wymianę zdań i doświadczeń tak pisemną, jako też i ustną na walnych zgromadzeniach, zebraniach towarzyskich i ogólnych zjazdach leśnych; urządzanie odczytów i wydawanie pisma fachowego, które jest zarazem organem Towarzystwa; również przez nakłady dzieł fachowych w języku polskim; zakładanie i utrzymywanie biblioteki zawodowej; przez wnoszenie memoriałów; petycji do władz narodowych i autonomicznych w sprawach gospodarstwa leśnego i udzielanie im na żądanie fachowej opinii i rad; przez zwiedzanie gospodarstw leśnych i utrzymywanie znajomości osobistej między członkami” [Statut GTL 1895].

Obowiązujący statut PTL, uchwalony na 104 Zjeździe Delegatów Oddziałów 18 września 2004 r. w Waplewie stanowi, że „celem działania Towarzystwa jest: ochrona dobra narodowego, jakim jest środowisko naturalne, krajobraz i lasy; rozwój nauk leśnych i pokrewnych, krzewienie ich dorobku oraz współdziałanie we wdrażaniu ich osiągnięć do praktyki; propagowanie modelu wielofunkcyjnej i zrównoważonej gospodarki leśnej; upowszechnianie tradycji i kultury leśnej; działanie na rzecz integracji i współpracy międzynarodowej w zakresie leśnictwa oraz nauk leśnych i pokrewnych, rozwijanie w tym zakresie kontaktów i wymiany doświadczeń; reprezentowanie środowiska leśników w społeczeństwie”. W § 9 Statutu ustalono metody osiągnięcia celów Towarzystwa przez realizację zadań: „organizowanie przedsięwzięć popularyzujących wiedzę o lasach, leśnictwie oraz naukach leśnych i pokrewnych; inicjowanie i realizację prac naukowych; redagowanie i wydawanie czasopisma „Sylwan”, będącego organem Towarzystwa; organizowanie szkoleń, sesji i konferencji naukowych; współpracę z organizacjami i instytucjami naukowymi w kraju i za granicą; sporządzanie opinii i ekspertyz; prowadzenie biblioteki, archiwów i innych niezbędnych urządzeń; pozyskiwanie środków finansowych na realizację zadań statutowych”. W § 7 Statutu stanowi, że „Towarzystwo opiera swoją działalność na pracy społecznej ogółu członków”.

Należy stwierdzić, że mimo zasadniczych zmian społeczno-organizacyjnych i politycznych jakie nastąpiły w kraju i w leśnictwie od 1882 r. (od powołania Towarzystwa), cele i zadania zapisane w jego pierwszych statutach pozostają w zdecydowanej większości nadal aktualne.

Stan liczbowy Towarzystwa

W tzw. okresie galicyjskim, w latach 1882-1919, Towarzystwo liczyło średnio 600 członków, najwięcej w 1884 r. – 949 osób, najmniej w 1905 r. – 549. Wówczas ok. 60% członków stanowili leśnicy administrujący w lasach prywatnych, ok. 25% leśnicy z lasów będących własnością państwa i 15% posiadacze lasów, głównie wielkiej i średniej własności. W okresie międzywojennym, w latach 1919-1939, Towarzystwo liczyło średnio 630 członków, najwięcej w 1931 r. – 714 osób, najmniej w 1935 r. – 510 osób. W tym okresie 52% członków stanowili leśnicy gospodarujący w lasach prywatnych, 34% leśnicy pracujący w lasach państwowych, a 14% – właściciele lasów. Po II wojnie światowej, gdy w 1946 r. wznowiono działalność Towarzystwa, stan liczbowy wynosił tylko 320 osób. Był to między innymi efekt olbrzymich strat osobowych, jakie ponieśli leśnicy i ich rodziny od hitlerowskich i sowieckich najeźdźców [Grzywacz 2000]. Zmiany liczebności członków Towarzystwa w latach 1882-2005 ukazuje tabela 1.

Obecnie PTL liczy 3,6 tys. członków, co plasuje Towarzystwo pod względem liczebności na pierwszym miejscu wśród przyrodniczych towarzystw naukowych [Słownik Polskich Towarzystw Naukowych 2004].

Zgodnie ze statutem PTL z 1925 r. w Towarzystwie mogły powstawać oddziały terenowe, gdy taką chęć wyraziło co najmniej 50 członków. Jednak wbrew oczekiwaniom proces ten przebiegał wolno. Jako pierwszy powstał w 1925 r. Oddział Lwowski na obszarze ówczesnych

Tabela 1.

Liczba członków Polskiego Towarzystwa Leśnego w latach 1882-2004

Number of members of the Polish Forest Society in the period 1882-2004

Rok	Liczba członków
1882	571
1885	718
1890	707
1895	664
1900	552
1905	549
1910	786
1916	623
1924	744
1930	549
1935	510
1938	690
1946	320
1950	1452
1995	1407
1960	1600
1965	1674
1970	1605
1975	2213
1980	2820
1985	2650
1990	3116
1995	2896
2000	3297
2001	3332
2002	3395
2003	3395
2004	3613

województw: lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. W 1927 r. powołano Oddział Warszawski, na całym obszarze byłego zaboru rosyjskiego, czyli obejmujący województwa: warszawskie, łódzkie, lubelskie, białostockie, wołyńskie, nowogródzkie, poleskie, wileńskie. W 1934 r. powstał Oddział Poznański na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego (z siedzibą w Toruniu). Również w 1937 r. utworzono Oddział Krakowski z województwa krakowskiego i śląskiego. W 1937 r. powstał Oddział Ziemi Północno-Wschodnich w Lidzie (woj. nowogródzkie) w wyniku odłączenia z Oddziału Warszawskiego członków Towarzystwa zamieszkałych w województwach: wileńskim, białostockim, nowogródzkim i poleskim. Później Oddział ten został przekształcony w Oddział Nowogródzki. Do wybuchu II wojny światowej w strukturze terenowej PTL działało 5 oddziałów, obejmujących całe terytorium ówczesnego państwa polskiego (Kasprzyk 1984).

Po II wojnie światowej, od 1946 r. PTL działało w terenie w ramach czternastu, a później szesnastu i siedemnastu oddziałów, opartych na granicach Okręgowych Zarządów Lasów Państwowych (a nie tak jak w okresie międzywojennym na granicach województw). Od 1976 r. istnieje 20 oddziałów terenowych obejmujących swym zasięgiem cały kraj. Są to, w kolejności alfabetycznej, oddziały: białostocki, ciechanowsko-ostrołęcki, gdański, gorzowski, katowicki, krakowski, krośnieński, lubelski, łódzki, olsztyński, płocki, radomski, szczeciński, szczeciński, świętokrzyski, toruński, warszawski, wielkopolski, wrocławski, zielonogórski.

W 2004 r. decyzją delegatów 104 Zjazdu PTL w Waplewie zlikwidowano Oddział Gorzowski, przyłączając go do Oddziału Szczecińskiego, a z Oddziału Wielkopolskiego wyłączono na obszarze Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile, Oddział Nadnotecki z siedzibą w Pile (od 1 stycznia 2005 r.). Oznacza to, że Towarzystwo nadal funkcjonuje w strukturze 20 oddziałów terenowych [Grzywacz, Łukaszewicz 2002].

Na podstawie rozesłanych do Oddziałów ankiet, według stanu na 31 grudnia 2004 r., ustalono liczebność i strukturę społeczną członków PTL. Ankieta została sporządzona dla celów własnych, a także na prośbę Głównego Urzędu Statystycznego.

Według stanu z początku 2005 r. do najliczniejszych oddziałów należą: katowicki (396 osób), nadnotecki (389), krośnieński (362), toruński (321), wrocławski (269), olsztyński (251), warszawski (260), gdański (206). Najmniej członków mają oddziały: zielonogórski (56), radomski (64), szczeciński (69), krakowski (75), płocki (75), białostocki – liczy 87 osób (tabela 2).

***** W tym miejscu bardzo serdecznie dziękujemy przewodniczącym i zarządom wszystkich oddziałów za zweryfikowanie oraz przygotowanie informacji i danych statystycznych, które w tym opracowaniu wykorzystano.

Tabela 2.

Liczebność członków w poszczególnych oddziałach PTL
 Number of members in individual Divisions of the Polish Forest Society

Nazwa oddziału	Stan ogólny	Mężczyźni	Kobiety	Liczba kół w oddziałach
Białostocki	87	82	5	1
Ciechanowski	135	120	15	11
Gdański	206	188	18	13
Katowicki	396	353	43	11
Krakowski	75	60	15	
Krośnieński	362	343	19	13
Lubelski	86	76	10	9
Łódzki	118	104	14	6
Nadnotecki	389	338	51	19
Olsztyński	251	228	23	13
Płocki	75	68	7	5
Radomski	64	58	6	
Szczeciński	69	56	13	1
Szczecinecki	174	156	18	2
Świętokrzyski	99	88	11	
Toruński	321	289	32	17
Warszawski	220	171	49	
Wielkopolski	161	134	27	
Wrocławski	269	240	29	11
Zielonogórski	56	54	2	
Razem	3613	3206	407	132
[%]	100,0	88,7	11,3	132

stan na 31.12.2004 r. – state as of 31.12.2004

Liczebność członków w poszczególnych oddziałach nie jest proporcjonalna do zatrudnienia pracowników poszczególnych dyrekcji regionalnych Lasów Państwowych. Gdy określi się wskaźnik procentowy członków PTL do pracowników Lasów Państwowych na danym terenie, to okaże się, że w niektórych dyrekcjach, np. szczecińskiej, zielonogórskiej, białostockiej, lubelskiej, wynosi on poniżej 5%, w innych od 6 do 10 lub 11-20%, a w Katowicach, Pile, Łodzi, Krośnie, Toruniu, Gdańsku i Warszawie wskaźnik ten wynosi ponad 20%. Oznacza to, że w niektórych regionach kraju co czwarty pracownik LP należy do Towarzystwa, a w innych tylko co dwudziesty. W naszej dalszej pracy należy systematycznie niwelować te różnice i zadbać aby nowi członkowie wstępowali do PTL z poczuciem, że warto do tego Towarzystwa należeć, a nawet wypadają – jako akt potwierdzenia przynależności do środowiska zawodowego i akt gotowości podnoszenia swoich kwalifikacji, wiedzy i umiejętności leśnych.

Zgodnie z § 39 Statutu PTL w oddziałach mogą być tworzone koła, które powinny liczyć nie mniej niż 5 członków. Koła są tworzone przez zarząd oddziału z inicjatywy własnej lub na wniosek członków oddziału. Obecnie nie we wszystkich oddziałach istnieją koła, nie ma ich w oddziałach: krakowskim, radomskim, świętokrzyskim, warszawskim, wielkopolskim i zielonogórskim. Najwięcej kół utworzono w oddziałach: nadnoteckim, toruńskim, gdańskim, krośnieńskim i olsztyńskim (tabela 2).

W dawniejszych okresach funkcjonowania PTL, członkostwo kobiet należało do rzadkości. Współcześnie w Towarzystwie 11,3% stanowią kobiety, co związane jest z nadal dużą dominacją mężczyzn w tym zawodzie. Ciekawe jest zróżnicowanie w tym względzie pomiędzy Oddziałami. Najmniejszy udział kobiet jest w oddziałach: zielonogórskim (5%), krośnieńskim

(5%), białostockim (6%), a największy w warszawskim (22%), krakowskim (20%), szczecińskim (19%) i wielkopolskim (17%). Jest to w części związane z większym udziałem kobiet – leśników wśród pracowników naukowych wydziałów leśnych uczelni wyższych oraz biur regionalnych dyrekcji LP.

Struktura społeczna i zawodowa PTL

Nieco ponad 93% członków PTL to osoby czynne zawodowo. Emerytów i rencistów jest 6,8%, a studentów tylko 0,2% (tabela 3). Gdy analizuje się wiek członków Towarzystwa, to okazuje się, że „piramida demograficzna” jest zbliżona do normalnej, charakterystycznej dla tego typu zbiorowości naukowo-zawodowej. Osób w wieku młodym i młodszym (do 40 roku życia) jest 26 %, członków w wieku średnim i dojrzałym (41-60 lat) jest najwięcej – 59%, a osób starszych (ponad 61 lat) jest 15%. Do PTL należy 24 członków w wieku 81 i więcej lat. Szczegółowo wiek członków Towarzystwa według oddziałów przedstawia tabela 4 i rycina.

Najmniej młodych wiekiem członków (procentowo w stosunku do ogółu) mają oddziały w: Białymstoku, Warszawie, Krakowie i Zielonej Górze (w kolejności). Najwięcej młodych członków posiadają oddziały: nadnotecki, ciechanowski, krośnieński, płocki, szczecinecki, wielkopolski. Oznacza to, że w tych oddziałach przykładą się dużą wagę do pozyskiwania nowych członków, prowadzi się rozmowy z młodymi leśnikami i zachęca ich do wstępowania do Towarzystwa.

Wśród członków PTL w 2005 r. 59% posiadało wykształcenie wyższe, 40,4% średnie, a 0,6% zawodowe. Poziom wykształcenia członków według oddziałów ukazuje tabela 5. Wśród członków

Tabela 3.

Udział osób pracujących, seniorów i studentów wśród członków PTL

The share of working persons, senior members and students among the Polish Forest Society members

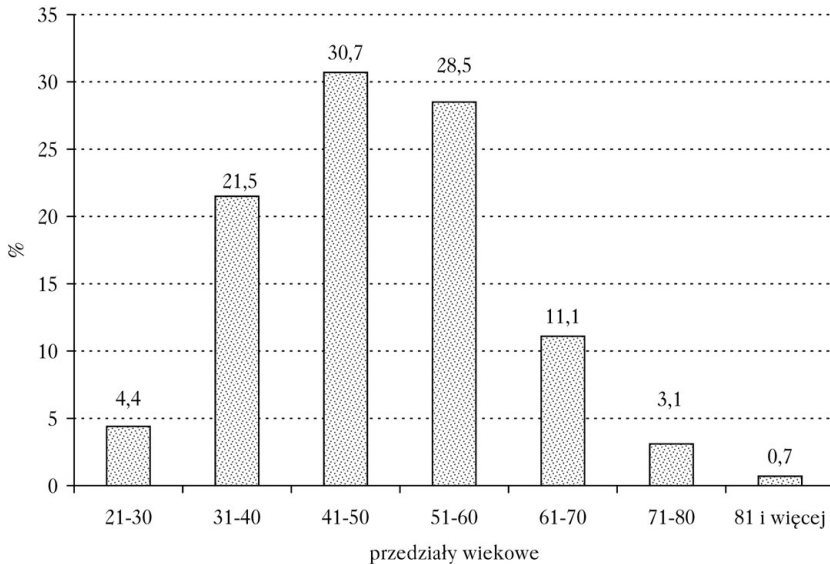
Nazwa oddziału	Członkowie czynni zawodowo	Renciści i emeryci	Studenci
Białostocki	75	12	–
Ciechanowski	127	8	–
Gdański	199	7	–
Katowicki	378	18	–
Krakowski	58	17	–
Krośnieński	361	1	–
Lubelski	74	12	–
Łódzki	114	4	–
Nadnotecki	386	3	–
Olsztyński	241	10	–
Płocki	75	–	–
Radomski	52	12	–
Szczeciński	61	8	–
Szczecinecki	169	5	–
Świętokrzyski	75	24	–
Toruński	310	11	–
Warszawski	160	58	2
Wielkopolski	133	24	4
Wrocławski	266	3	–
Zielonogórski	49	7	–
Razem	3363	244	6
%	93,0	6,8	0,2

Tabela 4.

Wiek członków Polskiego Towarzystwa Leśnego według oddziałów
Age of the Polish Forest Society members by Division

Nazwa oddziału	Wiek w latach						
	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81 i więcej
Białostocki		6	36	23	15	7	
Ciechanowski	6	45	39	29	15	1	
Gdański	21	32	49	54	43	5	2
Katowicki	14	93	138	118	30	2	1
Krakowski		7	9	33	16	9	1
Krośnieński	20	102	132	89	19		
Lubelski		14	21	30	18	3	
Łódzki	3	21	37	42	12	3	
Nadnotecki	14	137	137	81	18	2	
Olsztyński	13	52	86	71	28	1	
Płocki	5	20	23	20	7		
Radomski		9	10	25	14	6	
Szczeciński	2	10	14	31	6	6	
Szczecinecki	14	43	48	49	18	2	
Świętokrzyski	1	14	25	33	9	12	5
Toruński	22	62	118	83	36		
Warszawski	3	17	53	64	42	31	10
Wielkopolski	15	36	15	51	19	20	5
Wrocławski	6	51	104	82	24	2	
Zielonogórski		6	14	21	13	2	
Razem	159	777	1108	1029	402	114	24

stan na 31.12.2004 r. – state as of 31.12.2004

Ryc.

Procentowy udział członków PTL w przedziałach wiekowych
Percentage share of the Polish Forest Society members in age intervals

Tabela 5.

Poziom i rodzaj wykształcenia, tytuły i stopnie naukowe członków Polskiego Towarzystwa Leśnego według oddziałów

Level and type of education, scientific titles and degrees of the Polish Forest Society members by Division

Nazwa oddziału	Poziom wykształcenia			Tytuły i stopnie naukowe			Rodzaj	
	zawodowe	średnie	wyższe	doktor	dr hab.	profesor	leśne	nieleśne
Białostocki		2	85	1	1		85	2
Ciechanowski		51	84	1			132	3
Gdański		80	126	3		1	206	
Katowicki	21	181	194	5			384	12
Krakowski			75	16	9	19	67	8
Krośnieński	1	242	119				349	13
Lubelski		19	67	2			81	5
Łódzki		51	67	2		2	108	10
Nadnotecki		233	156	1			367	22
Olsztyński		118	133	1	1	8	233	18
Płocki			75				74	1
Radomski		8	56	2			59	5
Szczeciński		3	66	6		1	66	3
Szczecinecki		62	112				172	2
Świętokrzyski		1	93	3		2	99	
Toruński		205	116				308	13
Warszawski		26	176	50	7	31	205	15
Wielkopolski		9	156	37	6	28	148	13
Wrocławski		161	108	2			251	18
Zielonogórski			56	2			54	2
Razem	22	1452	2120	134	24	92	3448	165

stan na 31.12.2004 r. – state as of 31.12.2004

Towarzystwa 250 osób posiadało stopnie lub tytuły naukowe, z czego 92 osoby były profesorami, 24 doktorami habilitowanymi oraz 134 doktorami. Zdecydowana większość, bo aż 95,4% członków, posiada wykształcenie leśne (średnie i wyższe). Wykształcenie nieleśne, głównie ekonomiczne, przyrodnicze, techniczne, ogólnokształcące i inne, posiada 4,6% członków.

Lasy Państwowe są lub były dla 87,9% członków PTL miejscem pracy. Jest to ważna informacja, dla organizacji funkcjonowania Towarzystwa i planowania tematyki oraz charakteru spotkań, odczytów i wykładów. Ponad 7,8% członków to pracownicy wyższych i średnich szkół leśnych oraz leśnych placówek badawczych. Bardzo różnorodną grupę stanowi 120 osób, 3,3% członków, związanych zawodowo z leśnictwem poza administracją Lasów Państwowych. Są to leśnicy – pracownicy parków narodowych i krajobrazowych, urzędów wojewódzkich i powiatowych, biur zarządzania lasu, urzędów statystycznych, urzędów morskich, kapelani leśników, itp. Bardzo nieliczna grupa członków, ok. 1% pracuje poza leśnictwem. Są to: drzewiarze, artyści, przedstawiciele wolnych zawodów. W okresie „galicyjskim” i w dwudziestoleciu międzywojennym ta grupa członków była znacznie liczniejsza. W oddziałach: warszawskim, poznańskim i krakowskim członkowie związani ze szkolnictwem i nauką leśną oraz pracujący poza strukturami LP, zdecydowanie dominują liczbowo nad członkami pracującymi w Lasach Państwowych. Jest to zrozumiałe, gdyż są to miasta z leśnymi ośrodkami naukowymi (tabela 6).

Ilustracją faktu jak zmieniły się stosunki społeczne w kraju, a co za tym idzie także w PTL, może być poczet prezesów Towarzystwa. W okresie galicyjskim byli to prawie wyłącznie wielcy

Tabela 6.

Miejsce pracy członków PTL wg oddziałów

Place of employment of the Polish Forest Society members by Division

Nazwa oddziału	Lasy Państwowe	Szkolnictwo i nauka leśna	W leśnictwie ale poza strukturami LP	Poza leśnictwem
Białostocki	72		15	
Ciechanowski	130		5	
Gdański	200	1	5	
Katowicki	396			
Krakowski	20	52	3	
Krośnieński	362			
Lubelski	67	1	18	
Łódzki	111	3	4	
Nadnotecki	389			
Olsztyński	231	10	10	
Płocki	75			
Radomski	50		13	1
Szczeciński	58	3	8	
Szczecinecki	173		1	
Świętokrzyski	78	11	10	
Toruński	321			
Warszawski	76	117	24	3
Wielkopolski	42	84	4	31
Wrocławski	269			
Zielonogórski	55			1
Razem	3175	282	120	36

stan na 31.12.2004 r. – state as of 31.12.2004

właściciele ziemscy, posiadacze lasów, reprezentanci znanych rodów arystokratycznych. Wśród siedmiu prezesów tego okresu był jeden książę (Witold Czartoryski), pięciu hrabiów i tylko jeden profesor leśnictwa, chłopskiego pochodzenia (Cyryl Kochanowski), zresztą głównie z tego powodu tylko pełniący obowiązki prezesa. Podobnie u zarania działalności Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego, Henryk Strzelecki inicjator i założyciel Towarzystwa, wybitny leśnik, dyrektor Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego we Lwowie był dożywotnim wiceprezesem. Pierwszym prezesem GTL został hr. Roman Potocki [Strzelecki 1894]. W okresie międzywojennym, wśród sześciu prezesów, było czterech hrabiów i dwóch profesorów (Stanisław Sokołowski i Witold Roszkowski). W okresie po 1946 r. było pięciu prezesów i byli nimi tylko profesorowie. Zaskakuje młody wiek osób, gdy zaczynali pełnić funkcję prezesów w okresie galicyjskim, np. Roman Potocki miał 31 lat, Witold Czartoryski 32 lata, Andrzej Potocki i Kazimierz Szeptycki po 39 lat. Średni wiek obejmowania tej funkcji wynosił 41,4 lata. W okresie międzywojennym wiek ten wynosił 53,2 lata, a po II wojnie światowej – 56,2 lata (tabela 7). Rozpoczęcie przewodnictwa Zarządu Głównego w coraz starszym wieku w historii PTL, wynika zapewne przynajmniej z dwu powodów. Na przestrzeni 124 lat funkcjonowania Towarzystwa wzrosła przeciętna długość życia ludzi, ale ważniejszy był fakt, że na przełomie XIX i XX wieku, arystokrata już w młodym wieku miał wysoką pozycję społeczną z racji majątku i urodzenia. Obecnie, aby zostać prezesem, mieć tytuł profesora, posiadać pewną pozycję i autorytet w środowisku leśników – potrzeba wielu lat pracy i społecznej działalności, potrzeba osobistych dokonań, a nie tylko „dobrego rodowodu”. Podobne tendencje można zaobserwować analizując

wykaz członków honorowych Towarzystwa. Charakterystykę ich postaci przedstawił Zarzyński [2000] w opracowaniu przygotowanym na 100 Jubileuszowy Zjazd PTL w Poznaniu. W okresie galicyjskim członkami honorowymi byli głównie arystokraci, właściciele wielkich majątków leśnych oraz wysocy urzędnicy rządu austriackiego i galicyjskiego, sprzyjający gospodarstwu leśnym. W okresie międzywojennym członkami honorowymi byli wybitni profesorowie nauk leśnych i przyrodniczych. W okresie powojennego 60-lecia członkami honorowymi zostały osoby posiadające szczególne zasługi w działalności na rzecz leśnictwa, w tym w pracy dla Towarzystwa. Byli to pracownicy naukowcy, ale również liczni leśnicy praktycy. Aktualnie wśród osiemnastu żyjących członków honorowych Towarzystwa dwunastu jest profesorami nauk leśnych, a sześciu wybitnymi praktykami, posiadającymi szczególne zasługi w pracy dla Polskiego Towarzystwa Leśnego (tabela 8).

Tabela 7.

Prezisi Polskiego Towarzystwa Leśnego
Chairmen Polish Forest Society

Imię i nazwisko	Okres życia	Okres pełnienia funkcji
Roman Potocki	1851-1915	1882-1895
Witold Czartoryski	1864-1945	1896-1899
Andrzej Potocki	1861-1908	1900
Jerzy Dunin-Borkowski	1856-1908	1901-1907
Kazimierz Szeptycki	1869-1951	1908-1911
Janusz Tyszkiewicz	1862-1913	1912-1913
Cyryl Kochanowski	1860-1942	1914-1917
August Krasicki	1872-1946	1918-1927
Zygmunt Broel-Plater	1870-1934	1928-1930
Stanisław Sokołowski	1865-1942	1931-1933
Emeryk Hutten-Czapski	1897-1979	1934-1935
Witold Roszkowski	1879-1939	1936-1938
Hieronim Tarnowski	1884-1943	1939
Aleksander Kozikowski	1879-1956	1946-1949
Franciszek Krzysik	1902-1980	1949-1980
Andrzej Szujecki	ur. 1929	1981-1993
Andrzej Gorzelak	1933-2005	1994-1997
Andrzej Grzywacz	ur. 1943	od 1997

Tabela 8.

Wykaz członków honorowych Polskiego Towarzystwa Leśnego
List of honourable members Polish Forest Society

Okres Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego (1882-1919)			
Henryk Strzelecki	1882	Krystyn Lippert	1888
Włodzimierz Dzieduszycki	1884	Władysław Zamoyski	1902
Juliusz Falkenhayn	1884	Karol S. Habsburg	1905
Alfred Potocki	1884	Władysław Tyniecki	1905
Artur Potocki	1884	Adolf Guttenberg	1909
Adam Sapieha	1884	Aleksander Nowicki	1909
Jerzy Czartoryski	1886	Józef Rivoli	1909
Albert Bedö de Kalnok	1886	Zygmunt Demianowski	1913
Władysław Czartoryski	1886		

Tabela 8. cd.

Okres Małopolskiego Towarzystwa Leśnego (1919-1924) i Polskiego Towarzystwa Leśnego (1925-1939)			
Stanisław Sokołowski	1930	Jan Nadolski	1938
Jan Miklaszewski	1936	Szymon Wierdak	1938
Władysław Szafer	1936	Witold Roszkowski	1938
Jan Paczoski	1936		
Okres Polskiego Naukowego Towarzystwa Leśnego (1946-1956)			
Aleksander Kozikowski	1948	Julian Rafalski	1949
Wacław Rogiński	1948	Kazimierz Z. Suchecki	1949
Franciszek Grychowski	1948		
Okres Polskiego Towarzystwa Leśnego (1956-2005)			
Franciszek Krzysik	1957	Bolesław Gonet	1983
Jerzy Grochowski	1957	Zygmunt Karpiński	1986
Marian Nunberg	1957	Bohdan Kielczewski	1986
Tadeusz Włoczewski	1957	Zbigniew Schnaider	1986
Bolesław Kucharek	1958	Kazimierz Heymanowski	1987
Stefan Frankiewicz	1959	Antoni Wierzbicki	1987
Stanisław Adamowicz	1960	Zbigniew Nocznicki	1987
Witold Jakutowicz	1960	Tadeusz Chodnik	1988
Władysław Łuszczki	1965	Tadeusz Partyka	1988
Konstanty Stecki	1966	Stefan Ruskiewicz	1990
Edward Chodzicki	1967	Andrzej Szujecki	1991
Roman Gesing	1970	Eugeniusz Bernadzki	1993
Stanisław Tyszkiewicz	1970	Stefan Graniczny	1993
Wacław Krajski	1972	Józef Broda	1994
Franciszek Szkiłłądź	1972	Jerzy Fabijanowski	1994
Antoni Żabko-Potopowicz	1972	Adam T. Urbański	1994
Jan Milewski	1973	Ryszard Zaręba	1994
Teodor Zieliński	1974	Wawrzyniec Mierzejewski	1995
Józef Gomółka	1974	Kazimierz Urbański	1995
Eugeniusz Ilmurzyński	1974	Stanisław Szymański	1996
Ludwik Kulig	1974	Stanisław Czopor	1997
Stanisław Smólski	1974	Marian Kubiak	1997
Karol Korzeniowski	1978	Edward Więcko	1997
Stanisław Fiołek	1979	Stefan Arbatowski	1998
Henryk Ostrowski	1979	Kazimierz Mąkosa	1998
Eugeniusz Krysztofik	1980	Andrzej Gorzelak	2000
Jan Panfil	1980	Konrad Magnuski	2000
Tadeusz Perkitny	1980	Zygmunt Pawłowski	2000
Florian Budniak	1981	Władysław Ścibisz	2000
Bolesław Zabielski	1981	Edward Badyda	2003
Marian Czuraj	1982	Tadeusz Marszałek	2003
Witold Koehler	1982	Jan Dominik	2004
Stanisław Barański	1983	Zygmunt Trociński	2004
Wiesław Grochowski	1983	Jacek Michalski	2005

W 1948 r. ponowiono członkostwo honorowe Władysławowi Szaferowi nadane w 1936 r. oraz Szymonowi Wierdakowi nadane w 1938 r.

Literatura

- Grzywacz A. 2000. Polskie Towarzystwo Leśne w służbie lasów i społeczeństwa. Materiały sesji naukowej towarzyszącej Jubileuszowemu 100 Zjazdowi PTL, Poznań. 41-85.
- Grzywacz A. 2005. Towarzystwa nauk przyrodniczych i ich udział w rozwoju nauki, edukacji, popularyzacji wiedzy i gospodarki w Polsce. Heureka – Problemy Społecznego Ruchu Naukowego. 48-60.
- Grzywacz A., Łukaszewicz J. 2002. Polskie Towarzystwo Leśne. W: Słownik polskich towarzystw naukowych. Sardyłowa B., Krajewska-Tartakowska B. [red.]. PWN, Warszawa. 542-566.
- Kasprzyk S. 1984. Dzieje Polskiego Towarzystwa Leśnego 1882-1982. PWRiL, Warszawa.
- Sardyłowa B., Krajewska-Tartakowska B. [red.]. 2004. Słownik polskich towarzystw naukowych. PAN, Warszawa.
- Statut Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego. 1895. Nakładem Towarzystwa, Drukarnia Polska, Lwów.
- Statut Polskiego Towarzystwa Leśnego. 2004. Uchwalony na 104 Zjeździe Delegatów Oddziałów PTL w dniu 18 września 2004 r. w Waplewie (maszynopis).
- Strzelecki H. 1894. Pogląd na powstanie, rozwój i działalność Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego. Lwów.
- Zarzyński P. 2000. Ludzie i fakty. Polskie Towarzystwo Leśne, Warszawa.

SUMMARY

Social structure and the headcount of the Polish Forest Society

As results from the data collected in the questionnaire concerning the members of the Polish Forest Society the situation of the Society as of 31 December 2004 can be described as follows: the total number of members – 3613 persons of which 3206 (88.7%) are men and 407 (11.3%) women; professional status: school children and students - 6 persons, working persons 3363 (93.1%), persons on disability pension and retired – 244 (6.8%); education of the members: vocational – 22 persons, secondary schools – 1452, university (Bachelor and Master of science) – 2120; the title and scientific degrees (250 persons): Doctor – 134, Doctor habilitatus – 24, Professor (title) – 92; type of education: forestry (all levels) – 165; the age of members: 21-30 years – 159 persons, 32-40 years – 777, 41-50 years – 1108, 51-60 years – 1029, 61-70 years – 402, 71-80 years – 114, 81 and older – 24; the number of Sections in all 20 Divisions – 132; the place of work of the Society's members: the State Forests – 3175 persons, forest schools and research – 282, outside the State Forests - 120, outside forestry (free professions, naturalists, medicine doctors, etc.) – 36 persons.

In the first years of the Society activity the chairmen and honourable members were large-scale land owners, forest owners, representatives of famous aristocratic families. In the last decades the chairmen were appointed from among professors of the established authority and highly respected by the scientific environment and foresters while the honourable members are the professors outstanding for their achievements in the field of forestry and natural sciences, as well as a great number of foresters-practitioners exceptionally involved in the development of forestry and in the activity of the Society.